

К. В. Гребеник,
аспірант кафедри фінансів,
Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
ORDIC ID: 0000-0002-0825-8917

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.17—18.76

ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

К. Hrebenyk,
Postgraduate student of the Department of Finance, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv
ORDIC ID: 0000-0002-0825-8917

PLANNING OF BUDGET EXPENDITURE IN THE SYSTEM OF SOCIO-ECONOMIC REGULATION

Видатки бюджету як складова системи державних фінансів є інструментом стимулювання соціально-економічного розвитку країни, що в довгостроковій перспективі сприяє зростанню державних доходів. Перспективне прогнозування видатків бюджету є важливою складовою бюджетного регулювання економіки. На сучасному етапі розвитку державних фінансів особливу увагу приділено ефективності видатків бюджету як дієвому інструменту регулювання соціально-економічного розвитку країни. Економічна сутність ефективності державних видатків як складової системи бюджетного регулювання полягає у сукупності досягнутих результативних показників, що відповідають основним цілям та завданням бюджетних призначених з урахуванням дієвості інституційних перетворень розвитку суспільства.

У статті розкрито теоретичні засади та удосконалено методологічні положення функціонування видатків бюджету у системі державного регулювання економіки. Видатки бюджету визначають напрями економічної діяльності, регулюють попит, обсяги кінцевого споживання. Обґрунтовано необхідність капітальних вкладень, оскільки призводить до підвищення продуктивності праці, рівня зайнятості та соціального забезпечення населення. Спрямування бюджетних видатків на фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності та підтримку пріоритетних галузей економіки створює передумови для залучення інвестицій зарубіжних країн, структурної перебудови, інноваційного переоснащення економіки, сприяє зростанню обсягів виробництва, зменшенню рівня безробіття та підвищенню сукупного попиту.

Визначено теоретичні та практичні особливості становлення системи формування видатків бюджету як складової системи державних фінансів. Розвинуто положення щодо посилення ефективності видатків бюджету у соціально-економічному розвитку країни. Здійснено прогноз обсягу видатків зведеного бюджету. Посилення впливу видатків бюджету на економічне зростання та рівень соціального забезпечення базується на розробці та реалізації обґрунтованих методів визначення обсягів та структури бюджетних видатків, впровадженні дієвого механізму оптимізації бюджетних програм та удосконаленні порядку використання бюджетних коштів.

Budget expenditures as a component of the public finance system are a tool to stimulate the socio-economic development of the country, which in the long run contributes to the growth of public revenues. Perspective forecasting of budget expenditures is an important component of budget regulation of the economy. At the present stage of development of public finances, special attention is paid to the efficiency of budget expenditures as an effective tool for regulating the socio-economic development of the country. The economic essence of the efficiency of public spending as a component of the budget regulation system is a set of achieved performance indicators that meet the main goals and objectives of the budget, taking into account the effectiveness of institutional transformations of society.

The article reveals the theoretical foundations and improves the methodological provisions for the functioning of budget expenditures in the system of state regulation of the economy. Budget expenditures determine the directions of economic activity, regulate demand, the volume of final consumption. The need for capital investment is substantiated, as it leads to increased productivity, employment and social

security. Directing budget expenditures to finance innovation and investment activities and support priority sectors of the economy creates the preconditions for attracting foreign investment, restructuring, innovative re-equipment of the economy, helps increase production, reduce unemployment and increase aggregate demand.

Theoretical and practical features of formation of the system of formation of budget expenditures as a component of the system of public finances are determined. Provisions have been developed to increase the efficiency of budget expenditures in the socio-economic development of the country. The forecast of the consolidated budget expenditures has been made. Strengthening the impact of budget expenditures on economic growth and social security is based on the development and implementation of sound methods for determining the volume and structure of budget expenditures, the introduction of an effective mechanism for optimizing budget programs and improving the use of budget funds.

Ключові слова: бюджет, видатки бюджету, бюджетне планування та прогнозування, бюджетна політика, соціально-економічний розвиток країни.

Key words: budget, budget expenditures, budget planning and forecasting, budget policy, socio-economic development of the country.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У умовах трансформаційних перетворень, уповільнення темпів економічного зростання важливим є підвищення дієвості видатків державного бюджету з урахуванням інституційних змін економіки. Використовуючи видатки бюджету у системі соціально-економічного регулювання, уряд має можливість цілеспрямовано впливати на темпи і пропорції розвитку національного виробництва.

Перспективне планування і прогнозування доходів і видатків бюджету є вагомим складовою системи державного регулювання сталого динамічного розвитку економіки та підвищення рівня соціального забезпечення населення. Бюджетне планування видатків бюджету являє собою науково обгрунтоване фінансове припущення, за основу якого беруться реальні розрахунки про напрями розвитку економічної системи, можливі обсяги на напрями видатків бюджету у майбутніх періодах, механізми досягнення планового обсягу показників. Актуальність даного дослідження обумовлена тим, що у системі фінансово-економічного регулювання розвитку системи державних фінансів планування і прогнозування обсягу доходів та напрямів використання коштів бюджету займає важливе місце оскільки підвищує керованість бюджетним процесом за рахунок забезпечення якості розробки і реалізації фінансової політики країни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питання підвищення ефективності та результативності видатків бюджету у системі соціально-економічного регулювання розглядаються у працях А. Вагнера, Ж.д. Кейнса, Ф. Кене, А. Лаффера, У. Петті, А. Пігу, А. Сміта, Дж. Стігліца, П. Самуельсона. Проблеми розробки теоретичних засад функціонування системи бюджетних видатків в умовах економічних перетворень досліджувались у працях вітчизняних вчених О.Д. Васи́лика, І.В. Запатріної, Т.В. Каневої [1; 6], О.П. Кириленко, Л.В. Лисяк, І.Г. Лук'яненко, І.О. Луніної, І.О. Лютого, А.А. Мазаракі, В.Д. Макогон [2,3], М.Д. Пасічного [1; 5; 6], О.А. Самошкіної [4], В.М. Федосова, І.Я. Чугунова [1; 3—6], С.І. Юрія та інших.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень функціонування видатків бюджету у системі державного регулювання економіки.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економічне призначення видатків реалізується у фінансовому забезпеченні виконання функцій держави та її органів на місцях, стимулюванні процесів розширеного виробництва та контролі за реалізацією державних програм. Видатки бюджету як складова економічного регулювання представляють собою фінансові відносини, що виникають на завершальному етапі розподільного процесу під час використання грошового фонду держави з метою фінансування загальнодержавних потреб соціально-економічного розвитку.

У видатках бюджету виявляється фінансова політика держави щодо державного регулювання та стимулювання виробництва, фінансового забезпечення соціального захисту населення, розвитку науково-технічного прогресу та міжнародної діяльності. Представники німецької школи камералістики — Ф. Юсті, І. Зонненфельс — наголошували на тому, що саме видатки мають бути інструментом стимулювання економічного розвитку та спрямовуватись на розвиток інфраструктури, що в довгостроковій перспективі могло б сприяти зростанню державних доходів.

Постулати теорії німецької історичної школи, яка представлена працями А. Вагнера, М. Вебера, Г. Фон Шмоллера, побудовані на необхідності активного державного втручання в економіку, розвитку та ускладненні економічних функцій держави. Науковці економічної теорії вважали, що лише держава може найкраще вирішити куди інвестувати кошти для економічного зростання. А. Вагнер зазначав, що темпи зростання державних видатків у розвинених країнах випереджають темпи зростання промислового виробництва і сформував "закон зростаючої ділової активності", відповідно до якого, обсяги державних видатків повинні зростати швидше ніж обсяги виробництва, що в кінцевому підсумку позитивно впливає на економіку. Така тенденція була

Рис. 1. Модель тренду зміни обсягу видатків зведеного бюджету

обумовлена постійним розширенням та ускладненням державних функцій, зокрема: формування основ забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, стабілізація циклів економічної активності, створення необхідних умов для соціального справедливого розподілу доходів, регулювання процесу монополізації ринку та ін.

Фінансова теорія неокласичної школи, представником якої є А. Пігу, передбачала скорочення загального обсягу видатків та зміну їх структури в напрямі збільшення видатків на заохочення науково-технічного прогресу і розвитку освіти та науки.

В. Петті особливу увагу звертав на структуру державних видатків, причини їх постійного зростання та механізми оптимізації видатків. Вважав, що доцільним є утворення бюджетного профіциту, при цьому рівень оподаткування не мав стримувати розвиток національної торгівлі, оскільки це могло негативно впливати на економіку країни загалом.

А. Сміт у своїй трудовій теорії вартості обстоював ідею того, що видатки носять непродуктивний характер і тому мають бути зведені до мінімуму.

Американський економіст Р. Барро, вивчаючи вплив частки державного споживання у ВВП на економічний розвиток, стверджував, що нарощення державного споживання породжує викривлення головних фінансових важелів — такі як, відсоткові ставки та ставки податків — що не сприяє стимулюванню до інвестування та росту.

У становленні вітчизняної фінансової науки особливе значення має "План фінансів" (1810 р.) Михайла Сперанського, який зазначав, що основною проблемою у сфері державних фінансів є невідповідність обсягу доходів бюджету, тобто для відповідності складових бюджету одна одній необхідно зменшувати видатки та збільшувати доходи. Так, зменшення видатків має базуватися на такому правилі: необхідні видатки слід зберігати, користі — відкласти, надмірні — припинити. М. Сперанський створив власну класифікацію видатків та виділив критерії їх поділу: за видом управління і за стабільністю [1].

Планування і прогнозування видатків бюджету у системі економічного регулювання є важливим елементом у стратегічному плануванні. Основним завданням бюджетного прогнозування в системі середньострокового бюджетного планування є встановлення взаємозв'язку між стратегічними цілями соціально-економічного, регіонального розвитку країни та фінансовими ресурсами бюджету на середньостроковий період, забезпечення послідовності та передбачуваності бюджетної

політики, фінансове забезпечення довгострокових бюджетних програм тощо. Досягнення стійкого довготривалого економічного зростання та якісного рівня життя населення реалізується через посилення структурно-інноваційної складової економіки та створення сприятливого інвестиційного середовища [3].

Від якісного рівня бюджетного планування і прогнозування залежить ефективність державних видатків та результативність бюджетного процесу загалом. В

економічній теорії одним із методологічних підходів до здійснення прогнозу доходів і видатків зведеного бюджету є планування і прогнозування на основі методу експоненційного згладжування, який базується на використанні функції експоненційного згладжування і передбачає, що кожен елемент часового ряду згладжується за допомогою зваженої плинної середньої, причому вага її зменшується в міру віддалення від кінця ряду. Кожен новий прогноз отримується за допомогою переміщення попереднього прогнозу в напрямі, що дає кращий результат в порівнянні зі старим прогнозом. Перевагою застосування цього методу є достатня точність прогнозування в умовах стабільного розвитку економіки.

Прогноз видатків зведеного бюджету на 2021—2022 роки є передбаченням можливих обсягів фінансування галузей економіки та соціальної сфери з урахуванням прогнозних макроекономічних показників на зазначений період. Обсяг видаткової частини бюджету на наступні роки уточняється урядом в разі змін пріоритетів державної фінансової політики.

Далі проведено розрахунок прогнозного обсягу видатків бюджету на основі методу експоненційного згладжування. Вихідними даними для розрахунку та побудови прогнозу є фактичні дані показників виконання зведеного бюджету за видатками за період із 2014 по 2019 роки. Економічна система є доволі інерційною і тому — навіть при значних змінах макроекономічних параметрів економіка за інерцією продовжує рухатися деякий час у напрямі, що визначений її минулим станом.

Динаміка обсягу видатків зведеного бюджету за 2014—2019 роки свідчить про те, що зміна тенденції ряду відбувається за лінійною моделлю. Тоді функція тренду при розрахунку прогнозних показників приймає такий вигляд.

$$\hat{y}_t = a_0 + a_1 t \quad (1),$$

де $\hat{y}_t$ — розрахункові значення часового ряду в момент часу t ;

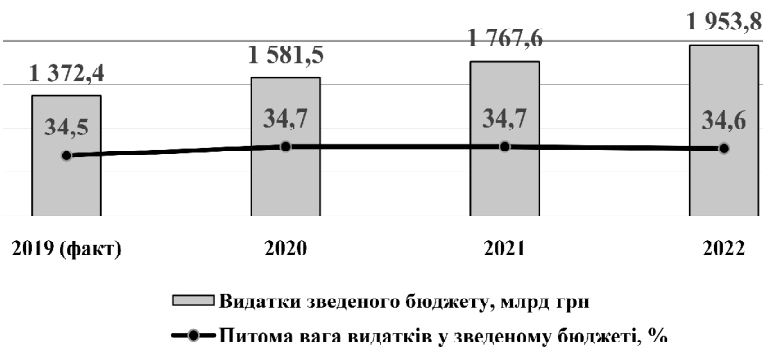
a_0, a_1 — коефіцієнти лінійної функції тренду;

t — горизонт прогнозу.

Для оцінки рівня адекватності побудованого рівняння тренду (1) реальному процесу розраховується середня помилка апроксимації (2) на основі середнього відхилення між фактичними і розрахунковими значеннями функції.

$$\bar{\varepsilon} = \frac{1}{n} \sum_{t=1}^n \frac{|y_t - \hat{y}_t|}{y_t} \cdot 100\% \quad (2).$$

На основі розрахунків середнього значення середньої помилки апроксимації $\bar{\varepsilon}$, виявлено, що значення по-

Рис. 2. Прогнозні значення обсягу витратків зведеного бюджету та їх частки у ВВП у 2021–2022 рр. млрд. грн / %

казника не перевищує 10%, що свідчить про високий рівень адекватності квадратичного рівня до реальних умов бюджетної політики. Це дало можливість здійснити розрахунок прогнозних показників обсягу витратків бюджету та їх деталізації на 2020 – 2022 роки. Прогнозні обсяги витратків зведеного бюджету у 2020 році становитимуть 1 581,5 млрд грн, приріст відносно попереднього року становитиме — 209,1 млрд грн, або 15,2%; у 2021 р. — 1 767,6 млрд грн (приріст 186,1 млрд грн, або 11,8%); у 2022 р. — 1 953,8 млрд грн (приріст 186,2 млрд грн, або 10,5%). Частка витратків зведеного бюджету у ВВП буде знаходитись в межах 34,5% - 34,7%.

Витатки бюджету на фінансування загальнодержавних функцій у 2020 р. зростуть до 232,6 млрд грн, або на 16,2%; у 2021 р. — до 257,2 млрд грн, або на 12,1%; у 2022 р. — до 281,9 млрд грн, або на 10,8%.

Обсяг витратків бюджету на оборону у 2020 р. становитиме 125,0 млрд грн, у 2021 р. — 141,5 млрд грн, у 2022 р. — 157,9 млрд грн

Приріст витратків на громадський порядок, безпеку та судову владу становитиме 16,2% у 2020 р. відносно 2019 р., 14,5% у 2021 р. та 12,7% у 2022 р.

Витатки на економічну діяльність зростуть до 185,1 млрд грн у 2020 р. (приріст становитиме 20,0%), до 212,4 млрд грн у 2021 р. (14,7%), до 239,6 млрд грн (12,8%).

Приріст витратків на охорону навколишнього природного середовища у 2020 р. відносно 2019 р. становитиме 12,9% (1,2 млрд грн), у 2021 р. — 11,6% (1,3 млрд грн), у 2022 р. — 10,4% (1,3 млрд грн).

Обсяг витратків зведеного бюджету на житлово-комунальне господарство щорічно в середньому зростає на 5,0 млрд грн — до 39,5 млрд грн у 2020 р., до 44,3 млрд грн у 2021 р., до 49,1 млрд грн у 2022 р.

Фінансування витратків на охорону здоров'я у 2020 р. складе 146,1 млрд грн, у 2021 р. — 162,3 млрд грн, у 2022 р. — 178,5 млрд грн.

Приріст витратків на духовний та фізичний розвиток у 2020 р. відносно 2019 р. становитиме 4,9 млрд грн, або 15,5%; у 2021 р. відносно 2020 р. — 4,4 млрд грн, або 12,1%; у 2022 р. відносно 2021 р. — 4,3 млрд грн, або 4,3%.

Обсяг витратків на фінансування освіти щорічно зростає приблизно на 33,0%. Так, фактичний їх обсяг у 2020 р. становитиме 274,3 млрд грн, у 2021 р. — 308,1 млрд грн, у 2022 р. — 341,9 млрд грн.

Фінансування витратків на соціальний захист та соціальне забезпечення у 2020 р. відносно 2019 р. зростає на 43,2 млрд грн — до 365,0 млрд грн; у 2021 р. відносно 2020 р. на 33,6 млрд грн — до 398,6 млрд грн; у 2022 р. відносно 2021 р. на 33,5 млрд грн — до 432,1 млрд грн.

Ефективне управління витатками бюджету є важливою частиною бюджетної політики. Обсяг поточних витратків зведеного бюджету у 2020 р. зростає до 1 390,4 млрд грн (приріст відносно попереднього 2019 р. становитиме 174,0 млрд грн, або 14,3%); у 2021 р. — до 1 546,6 млрд грн (приріст становитиме 156,2 млрд грн, або 11,2%); у 2022 р. — до 1 703,0 млрд грн (приріст становитиме 156,4 млрд грн, або 10,1%). Капітальні витатки у 2020 р. відносно попереднього 2019 р. зростуть на 22,6% (35,2 млрд грн) до 191,2 млрд грн; у 2021 р. — на 15,6% (29,9 млрд грн) і становитимуть 221,1 млрд грн; у 2022 р. — на 13,6% (30,0 млрд грн), а їх обсяг становитиме 251,1 млрд грн. В умовах глобалізації фінансових систем важливим є підвищення частки витратків інвестиційного спрямування, тобто капітальних вкладень виробничого і не виробничого призначення; сприяння структурній перебудові економіки; фінансування субвенцій та інших витратків, пов'язаних з розширенням відтворення. Капітальні витатки чітко характеризують пріоритети фінансової політики держави.

Бюджет поточного і наступних періодів поєднує соціальну спрямованість витратків бюджету, підвищення витратків на економічний розвиток держави та інвестиційну складову. Так, основні прогнозні індикатори є попередньо орієнтованими та зазвичай коригуються на основі уточнення статичних даних, зміни поточної соціально-економічної ситуації та прогнозів розвитку економічної системи з урахуванням внутрішніх та зовнішніх ризиків. Прогнозні значення витратків бюджету враховують необхідність реформування галузей бюджетної системи — освіти, охорони здоров'я, оборони, економічної діяльності тощо.

У майбутніх періодах основою розвитку економічної системи є підвищення цільової спрямованості витратків, забезпечення адресності соціальної допомоги населенню країни, формування єдиної бази реєстру отримувачів державних соціальних послуг та забезпечення актуальності такого реєстру. У довгостроковому періоді така соціальна політика забезпечуватиме якісне та комплексне обслуговування громадян; забезпечуватиме доступ малозабезпечених верств населення до соціальних послуг. Головним фактором, що підвищує значення фінансування освіти у структурі витратків зведеного бюджету є зростання цінності людського капіталу та потреба для держави у високоосвічених спеціалістах.

Державна політика щодо регулювання економічної сфери спрямовується передусім на забезпечення економічної безпеки держави та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Перспективне бюджетне планування включає процес постійного моніторингу бюджетних програм у на-

прямі вдосконалення майбутніх програм та зупинення тих, що втратили соціально-економічний сенс. Державна фінансова політика спрямується на покращення інвестиційного клімату в державі та залучення нових інвестиційних ресурсів. На сучасному етапі розвитку системи державних фінансів необхідним є підвищення теоретико-методологічного рівня бюджетної політики та якості бюджетного планування і прогнозування з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду [5].

Середньостроковий прогноз видатків бюджету є важливим елементом у стратегічному плануванні, оскільки за рахунок чіткого визначення основних показників бюджету на перспективу забезпечується визначення взаємозв'язку між стратегічними цілями розвитку економіки та соціальної сфери, розвитку адміністративно-територіальних одиниць та фінансовими ресурсами у середньостроковій перспективі, достатній обсяг фінансового забезпечення довгострокових програм соціально-економічного розвитку, досягнення взаємоузгодженості напрямів фінансової політики.

Важливість перспективного бюджетного планування і прогнозування обумовлена також посиленням відповідальності розпорядників бюджетних коштів за досягнення встановлених цілей, упорядкуванням та підвищенням результативності і ефективності видатків бюджету. Середньострокове бюджетне планування забезпечує довгостроковий підхід до визначення пріоритетних напрямів фінансової політики та розподілу бюджетних ресурсів, що значною мірою посилює бюджетну дисципліну та передбачуваність бюджетної політики.

ВИСНОВКИ

Бюджетні видатки є потужним інструментом регулювання соціально-економічного розвитку країни, оскільки відбувається регулювання розподілу коштів між виробничою та невиробничою сферами, корегування вартісної структури виробництва, стимулювання розвитку пріоритетних, нових галузей та виробництв. Державні видатки на інноваційний розвиток та інвестування у довгостроковій перспективі забезпечують реалізацію цілей економічного і соціального розвитку країни. Видатки бюджету сприяють економічному зростанню за рахунок фінансової підтримки найважливіших галузей економіки, вирівнювання регіональних диспропорцій, пріоритетного фінансування наукових досліджень.

Удосконалення системи управління державними видатками у системі економічного регулювання базується на обґрунтуванні пріоритетів під час розподілу коштів бюджету, застосуванні принципів перспективного бюджетного прогнозування і планування, оптимізації бюджетних програм з урахуванням загальнодержавних пріоритетів та удосконаленні методології оцінки їх результативності, підвищенні рівня системи контролю за цільовим і ефективним використанням фінансових ресурсів, підвищенні моніторингу діяльності розпорядників бюджетних коштів.

Середньострокове бюджетне планування видатків бюджету забезпечує досягнення фінансової та мак-

роекономічної стабільності; сприяє розрахунку трирічних бюджетів на основі реальних показників; підвищує контроль за державним боргом; посилює бюджетну дисципліну за рахунок підвищення ефективності та результативності бюджетних видатків; змінює філософію видатків бюджету — забезпечує перехід від утримання бюджетних установ до надання якісних бюджетних послуг. Від якості бюджетного планування залежить ефективність державних видатків та результативність бюджетного процесу. Досягнення стійкого довготривалого економічного зростання та якісного рівня життя населення реалізується на основі посилення структурно-інноваційної складової економіки та створення сприятливого інвестиційного середовища.

Література:

1. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки: монографія / І.Я. Чугунов, Т.В. Канєва, М.Д. Пасічний та ін.; за заг. ред. І.Я. Чугунова. Київ: Глобус-Пресс, 2018. 354 с.
2. Макогон В. Д. Бюджетна стратегія держави: монографія. Київ: КНТЕУ, 2018. 364 с.
3. Чугунов І.Я., Макогон В.Д. Бюджетна стратегія в умовах економічних перетворень. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2018. № 5. С. 5—18.
4. Чугунов І.Я., Самошкіна О.А. Видатки бюджету в системі державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Вісник КНТЕУ. 2019. № 2. С. 103—121.
5. Chugunov I., Pasichnyi M. Fiscal stimuli and consolidation in emerging market economies. Investment Management and Financial Innovations. 2018. № 15 (4), pp. 113—122.
6. Budget policy of social development. Chugunov I., Kaneva T., Pasichnyi M. and other. General editorship Chugunov I. Scientific Route. Tallinn, Estonia. 2018. 348 p.

References:

1. Chugunov, I.Y. Kaneva, T.V. and Pasichnyj, M.D. (2018), *Biudzhethno-podatкова polityka u systemi rehuliuвання ekonomiky* [Fiscal policy in the system of economic regulation], Hlobus-Press, Kyiv, Ukraine.
2. Makohon, V. D. (2018), *Biudzhethna stratehiia derzhavy* [State budget strategy], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
3. Chugunov, I.Y. and Makohon, V.D. (2018), "Budget strategy in the conditions of economic transformations", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*, vol. 5, pp. 5—18.
4. Chugunov, I.Y. and Samoshkina, O.A. (2019), "Budget expenditures in the system of state regulation of socio-economic development of the country", *Visnyk KNTEU*, vol. 2, pp. 103—121.
5. Chugunov, I. and Pasichnyi, M. (2018), "Fiscal stimuli and consolidation in emerging market economies", *Investment Management and Financial Innovations*, vol. 15 (4), pp. 113—122.
6. Chugunov, I. Kaneva, T. and Pasichnyi, M. (2018), *Budget policy of social development*, Scientific Route. Tallinn, Estonia, 348 p.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2020 р.